

Finansreglement 2024-2028

Vedtatt K-sak 69/2024

INNHALD

1. FINANSREGLEMENTET SITT VIRKEOMRÅDE	3
1.1 Hensikta med reglementet.....	3
1.2 Kven reglementet gjeld for	3
2. HEIMEL OG GYLDIGHEIT.....	3
2.1 Heimel.....	3
2.2 Gyldigheit.....	3
3. FORVALTNING OG FORVALTNINGSTYPAR.....	4
4. FORMÅLET MED KOMMUNENS FINANSFORVALTNING.....	4
5. GENERELLE RAMMER OG AVGRENSINGAR.....	4
6. FORVALTNING AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLAR REKNA FOR DRIFTSFORMÅL..	5
6.1 Innskot i bank.....	6
6.2 Plassering i likviditetsfond	6
6.3 Direkte eige av verdipapir	6
6.4 Felles plasseringsavgrensingar	7
6.5 Rapportering	7
7. FORVALTNING AV KOMMUNENS GJELDSPORTEFØLJE OG FINANSIERINGSAVTALER.....	8
7.1 Opptak av lån og refinansiering av eksisterande lån.....	8
7.2 Val av låneinstrument	8
7.3 Tidspunkt for låneopptak	8
7.4 Konkurrerande tilbod	8
7.5 Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument.....	8
7.6 Storleik på det einskilde lån – fordeling av låneopptak.....	9
7.7 Rapportering	9
8. FORVALTNING AV KOMMUNENS LANGSIKTIGE FINANSIELLE AKTIVA	10
8.1 Føremål.....	10
8.2 Overordna investeringsrammer	10
8.2.1 Generelt.....	10

8.2.2 Likviditetsmål.....	10
8.3 Produktspekter.....	11
8.4 Risikorammer.....	11
8.4.1 Likviditetsrisiko.....	11
8.4.2 Kredittrisiko.....	11
8.4.3 Risikoklasser.....	11
8.4.4 Avgrensing av plasseringar – aktivafordeling.....	12
8.5 Valutarisiko.....	13
8.6 Avkastningsrisiko og benchmarks.....	13
8.7 Etske retningslinjer.....	13
8.8 Rapportering.....	14
8.9 Stresstest.....	15
8.10 Disponering av avkastning.....	15
9. RUTINAR KRING OPPFØLGING AV FINANSREGLEMENT OG AVVIKSHANDTERING.....	15
9.1 Avvikshandtering.....	15
10. KVALITETSSIKRING.....	16
Vedlegg: Definisjonar og uttrykk.....	17

1. FINANSREGLEMENTET SITT VIRKEOMRÅDE

1.1 Hensikta med reglementet

Finansreglementet gir ei samla oversikt over dei rammer og avgrensingar som gjeld for kommunen sin finansforvaltning. Tilhøyrande fullmakter, instruksar og/eller rutinar skal vere heimla i reglementet. Reglementet definerer dei avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvidide midlar og midlar til driftsføremål, opptak av lån og gjeldsforvaltning, og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Kven reglementet gjeld for

Reglementet gjeld for Sande kommune. Reglementet gjeld også for verksemd i kommunale føretak etter kommunelova kapittel 9 og interkommunale samarbeid etter kommunelova kapittel 19. I den grad desse verksemdene har eiga finansforvaltning, skal denne skje i samsvar med dette reglementet. Kommunen sine aksjar og ansvarlege lån i selskap der eigarskapet har ein næringspolitisk eller samfunnsmessig grunngeving (investeringar av "ikkje-finansiell" karakter) fell ikkje inn under reglane i dette reglementet .

2. HEIMEL OG GYLDIGHEIT

2.1 Heimel

Dette reglementet er utarbeidd på bakgrunn av:

- Lov om kommunar og fylkeskommunar av 22.juni 2018, § 14-1 og 14-13
- Forskrift om garantiar og finans- og gjeldsforvaltning i kommunar og fylkeskommunar, vedteken 18. november 2019 og sett i verk 1. januar 2020

2.2 Gyldigheit

Finansreglementet skal vedtakast minst ein gong i kvar kommunestyreperiode, og då fortrinnsvis i starten av ei slik periode. Dette reglementet erstattar alle tidlegare reglar og instruksar som kommunestyret eller anna politisk organ har vedteke for kommunens finansforvaltning. Reglementet trer i kraft frå vedtaksdato.

I kommunelova § 14-13, 2. ledd framgår det:

«Hvis det avdekkes avvik frå finansreglementet, skal det iverksettes nødvendige tiltak. Hvis det er nødvendig for å unngå vesentlig finansiell risiko, blant annet for å sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfris, skal kommunestyret eller fylkestinget selv endre finansreglementet.»

3. FORVALTNING OG FORVALTNINGSTYPAR

I samsvar med forskrift og kommunar og fylkeskommunar si finansforvaltning, skal reglementet omfatte forvaltninga av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringar) og passiva (renteberande gjeld).

Gjennom dette finansreglementet er det vedteke målsettingar, strategiar og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar rekna for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og andre finansieringsavtalar (finansiell leasing).
- Plassering og forvaltning av kommunens midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont.
- Forvaltning av ledig likviditet (kapittel 6), gjeldsportefølje (kapittel 7) og langsiktige finansielle aktiva (kapittel 8) kan setjast vekk til fondsforvaltningsselskap og/eller føretak med konsesjon til å drive aktiv forvaltning.

4. FORMÅLET MED KOMMUNENS FINANSFORVALTNING

Finansforvaltninga har som overordna formål å sikre ei god avkastning, samt stabile og låge netto finansieringskostnadar for kommunen sine aktivitetar innafor definerte risikorammer.

Dette skal ein søke å oppnå gjennom følgjande delmål:

- Kommunen skal til ei kvar tid ha likviditet til å dekke sine forpliktingar.
- I lova sin § 14-13 og i forskrifta § 6 skal det opplyst avkastningsmål for:
 - Midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet
 - Midlar som skal forvaltast med ein lang tidshorisont
 - Lånte midlar skal over tid gi lågast mogeleg totalkostnad innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, der ein også tek omsyn til mest mogeleg langsiktig kontroll på lånekostnadane.

5. GENERELLE RAMMER OG AVGRENSINGAR

Kommunen er utsett for finansiell risiko knytt til plasseringar av midlar og lån av midlar. Finansiell risiko er utryggleiken om den framtidige verdien på plasseringar og forpliktingar i forhold til verden på plasseringstidspunktet.

Det er samvariasjon mellom grad av risiko og avkastningspotensiale. Ved høgare avkastningskrav må ein normalt leggje til grunn høgare finansiell risiko.

- Kommunestyret skal sjølv, gjennom fastsetjing av dette finansreglementet, ta stilling til kva som er tilfredsstillande avkastning og vesentleg finansiell risiko, jf Kommuneleva §14-13.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltninga, under her kva som skal reknast som langsiktige finansielle aktiva. Kommunedirektøren har ei sjølvstendig plikt til å greie ut og leggje fram saker for kommunestyret som er av prinsipiell art.
- Kommunedirektøren (eller den som har fått delegert mynde) skal til ei kvar tid ha kunnskap om finansielle marknader og instrument som inngår i dette reglementet.
- Kommunedirektøren skal vurdere om dei forskjellige rammene og avgrensingane i reglementet til ei kvar tid er tilfredsstillande, og om desse på ein klar og tydeleg måte sikrar at finansforvaltninga vert utøvd forsvarleg i høve til dei risikoar kommunen er eksponert for.
- Det vert tillagt kommunedirektøren å inngå avtaler i samsvar med dette reglementet.
- Det vert tillagt kommunedirektøren å utarbeide nødvendige fullmakter, instruksar og/eller rutinar for dei einskilde forvaltningsformer som er i samsvar med dette reglementet.
- Finansielle instrument og/eller produkt som ikkje er eksplisitt nemnt som lovlege å bruke gjennom dette reglementet, kan ikkje nyttast i kommunen si finansforvaltning.
- Konkrete rammer for forvaltning av kommunen sine midlar til driftsformål, gjeldsporteføljen og langsiktige midlar som skal forvaltast med ein lang tidshorisont, vert omtalt i dette reglementet kvar for seg.
- Plassering av kommunens midlar skal skje etter dei etiske kriteria. Kriteria inngår i kap. 8.8.
- Låneporteføljen kan setjast bort til ekstern forvaltar/rådgjevar om kommunaldirektøren finn det tenleg. Ekstern forvaltar skal ha konsesjon frå Finanstilsynet eller tilsvarande løyve/mynde i EØS-området.

6. FORVALTNING AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLAR REKNA FOR DRIFTSFORMÅL

Forvaltning av likviditet til driftsformål skal sikre at kommunen kan betale sine utgifter ved forfall og samtidig få tilfredsstillande avkastning. Ledig likviditet vert omtalt som driftslikviditet og overskotslikviditet. Kommunen skal til ei kvar tid ha ein tilgjengeleg driftslikviditet som minst er like stor som forventa likviditetsbehov i dei neste 30 dagane.

Kommunen sin driftslikviditet skal vere tilgjengeleg med maksimalt to bankdagars varsel. Dette medfører plassering med minimal risiko og kort disponeringstid og skal plasserast i bank.

Overskotslikviditet er midlar som ikkje kjem til utbetaling dei neste 12 månadar, og vert definert som omløpsmidlar minus kortsiktig gjeld, korrigert for premieavvik. I tillegg skal det årleg takast ei vurdering av størrelsen på ubrukte lånemiddel og tidshorizonten for bruken av desse og bundne driftsfond.

Kommunen sine midlar til driftsformål skal i hovudsak plasserast i bankinnskot, og overskotslikviditet kan plasserast alternativt (likvide verdipapir) i samsvar med reglementet. Avkastninga på andre plasseringar enn ordinære bankinnskot i kommunens hovudbank skal kunne forventast å gje ei høgare avkastning enn gjeldande bankavtale.

Kommunen skal inngå hovudbankavtale for å ivareta behovet for bankteneste. Det kan gjerast avtale om trekkrett, eller likviditetslån, på inntil NOK 50,0 mill.

6.1 Innskot i bank

Bankinnskot skal vere i kommunens hovudbank, eventuelt supplert med innskot i andre større spare- eller forretningsbankar. Tidsbinding (fastrenteinnskot) kan ikkje avtalast for ein periode på meir enn 12 månader. Eit einskild innskot med tidsbinding skal ikkje utgjere meir enn NOK 10 mill. kroner.

6.2 Plassering i likviditetsfond

For plassering i likviditetsfond gjeld følgjande:

Det kan kun plasseres overskuddslikviditet i fond som er kategorisert som «Likviditetsfond med lav risiko» ihht Verdipapirfondenes foreining sin bransjestandard for klassifisering av rente- og aksjefond. Det kan berre plasserast i fond med løpetid kortare enn 12 månader.

Sjå også Verdipapirfondas foreining sine standardar for klassifisering av rente- og aksjefond¹.

6.3 Direkte eige av verdipapir

For direkte plassering i renteberande papir gjeld følgjande:

- a) Det skal berre plasserast i renteberande verdipapir med kortare løpetid enn 12 månader til endeleg forfall.
- b) Ingen enkeltpapir skal ha lågare kredittrating/kredittvurdering enn BBB- (Investment grade) på investeringstidspunktet, eller dei skal vere vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- c) Verdipapir kan ha inntil 20 % BIS-vekt, og kan bestå av:
 - Renteberande papir utferda eller garantert av den norske stat
 - Renteberande papir utferda eller garantert av norske statsføretak
 - Renteberande papir utferda eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar

¹ [Microsoft Word - Bransjestandard for informasjon og klassifisering av rentefond \(vedtatt 23. mars 2023\) \(vff.no\)](#)

- Renteberande papir, i form av «senior» sertifikat- og obligasjonslån, utferda eller garantert av norske bankar eller kredittinstitusjonar

d) Det kan ikkje plasserast midlar direkte i industriobligasjonar, ansvarleg lånekapital, fondsobligasjonar, eigenkapitalbevis eller aksjar.

e) Ingen enkeltplassing i renteberande papir kan utgjere meir enn NOK 10 mill. Denne grensa gjeld ikkje for plassering i statspapir.

6.4 Felles plasseringsavgrensingar

- Kommunen sitt samla innskot i bank/kredittinstitusjon (inkl. direkte eige av verdipapir utferda eller garantert av institusjonen) skal ikkje overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital. For kommunen sin hovudbank skal ikkje samla innskot overstige 5 % av bankens forvaltningskapital.
- Kommunen sitt samla innskot i enkeltbank/kredittinstitusjon utanfor hovudbankavtale (inkl. direkte eige av verdipapir utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikkje overstige NOK 10 mill.
- Kommunens plassering i eit likviditetsfond skal ikkje overstige 10 % av fondets forvaltningskapital.

6.5 Rapportering

Kommunedirektøren skal ved tertialrapporteringar pr. 30. april og 31. august, eller saman med øvrig økonomisk rapportering, leggje fram rapport for kommunestyret som syner status for forvaltninga av ledig likviditet rekna for driftsformål. I tillegg skal kommunedirektøren så snart råd etter årets utgang leggje fram ein rapport for kommunestyret som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum innehalde følgjande:

- Fordeling på dei ulike plasseringane/aktivaklassane i NOK (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla midlar til driftsformål.
- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsrenta.
- Kommentrar knytt til den faktiske samansetting, endringar i risikoeksponering, vesentlege marknadsendringar, avkastning i forhold til marknaden og målt mot kommunestyrets budsjetterte avkastning .
- Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet
- Handtering av avvik, sjå kapittel 9.

7. FORVALTNING AV KOMMUNENS GJELDSPORTEFØLJE OG FINANSIERINGSAVTALER

7.1 Opptak av lån og refinansiering av eksisterende lån

Kommunestyret gjer vedtak om opptak av lån i eige vedtak i samband med årsbudsjettet. Slikt vedtak skal som minimum innehalde storleiken på lånet. Med utgangspunkt i kommunestyret sitt vedtak gjer kommunedirektøren låneopptak, godkjenning av lånevilkår og anna forvaltning av kommunen sine innlån etter dei retningsliner som går fram av dette reglementet, og i tråd med Kommunelova § 14-14 om låneopptak.

Kommunedirektøren har innafor rammene i dette reglementet fullmakt til å ta opp lån til refinansiering av eksisterende lån, og til å godkjenne nye rentebetingelsar på forfalne renteavtalar på eksisterende lån.

7.2 Val av låneinstrument

Det kan berre takast opp lån i norske kroner. Lån kan takast opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar samt i livselskap. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden og desse låna kan børsnoterast. Lån kan takast opp som opne seriar (rammelån) og utan avdrag (bulletlån), likevel avgrensa mot låneavdrag tilsvarande minimumsavdraget. Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

7.3 Tidspunkt for låneopptak

Låneopptak skal vurderast opp mot likviditetsbehov, unyttå lånemidlar, vedteke investeringsbudsjett, forventningar om framtidig renteutvikling og generelle forhold i marknaden.

7.4 Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal gjerast til marknadenes gunstigaste vilkår. Det skal normalt hentast inn minst to konkurrerende tilbud frå aktuelle långjevarar. Prinsippet kan fråvikast ved låneopptak i statsbank (t.d. startlån i Husbanken).

7.5 Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatningar om framtidig renteutvikling og innanfor eit akseptabelt risikonivå, for å oppnå lågast mogeleg renteutgift. I dette ligg det også best mogeleg kunnskap om framtidige lånekostnadar i den til ei kvar tid eksisterende låneportefølje.

Forvaltninga skal leggjast opp i tråd med følgjande:

- Refinansieringsrisikoen (risikoen for at ein ikkje får teke opp nytt lån når eit lån forfell) skal reduserast ved å spreie tidspunkt for renteregulering/forfall. Denne risikoen er normalt låg for ei kommune
- Rentevilkåra skal kontinuerleg følgjast opp for å vurdere binding til fastrente
- Lån med fast rente kan liggje mellom 0 –75% av den renteberande låneporteføljen
- Ved fastrenteavtalar skal renterisikoen reduserast ved å spreie tidspunkta for renteregulering

For å oppnå den rentebindinga ein ynskjer, er det høve til å ta i bruk framtidige renteavtalar (FRA) og rentebytteavtalar (SWAP). Rentesikringsinstrumenta kan nyttast for å endre renteesponeringa for kommunen si lånegjeld. Føresetnadar for å gå inn i slike kontraktar skal vere ut frå ei totalvurdering av renteforventningar og risikoprofil på eit gitt tidspunkt. Det er ikkje lov å lausrive denne derivathandelen frå den andre finansforvaltninga. Intensjonen bak kvar derivatkontrakt skal dokumenterast, og kontraktane skal knytast til underliggjande lån eller låneportefølje.

7.6 Storleik på det einskilde lån – fordeling av låneopptak

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrast mogeleg lån, men likevel slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall vert lågast mogeleg.
- b) Lån med hovudstolforfall inntil eit år fram i tid skal maksimalt utgjera 40 % av gjeldsportefølja i ein normalsituasjon.
- c) Eit einskild lån skal ikkje utgjere meir enn 25 % av kommunen si samla låneportefølje.
- d) Under elles like forhold vil det være formålstenleg at kommunen fordeler låneopptaka på fleire långjevarar.
- e) Låneporteføljen skal kontinuerleg vurderast med tanke på reforhandling på heile eller delar av porteføljen.
- f) Låneporteføljen kan setjast bort til ekstern forvaltar/rådgjevar om kommunedirektøren finn det tenleg. Ekstern forvaltar skal ha konsesjon frå Finanstilsynet eller tilsvarande løyve/mynde i EØS-området.

7.7 Rapportering

Kommunedirektøren skal ved tertialrapporteringar pr. 30. april og 31. august, eller saman med øvrig økonomisk rapportering, leggje fram rapport for kommunestyret som syner status for gjeldsforvaltninga. I tillegg skal kommunedirektøren så snart råd etter årets utgang leggje fram ein rapport for kommunestyret som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum innehalde følgjande:

- Opptak av nye lån (inkludert avtaler om finansiell leasing) så langt i året
- Refinansiering av eldre lån så langt i året
- Samansetning av låneporteføljen fordelt på dei ulike typar passiva (i NOK og %)
- Løpetid for passiva og gjennomsnittleg rentebinding
- Eigne renter samanlikna mot marknadsrente
- Kommentarer i forhold til endring i risikoeksponering, gjenverande rentebinding og rentekrav i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarknaden, samt føreståande finansierings-/refinansieringsbehov.
- Skildre og vurdere eventuelle avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet (jmr.pkt.9)

8. FORVALTNING AV KOMMUNENS LANGSIKTIGE FINANSIELLE AKTIVA

8.1 Føremål

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som føremål å sikre ei langsiktig avkastning som kan bidra til å gje innbyggjarane i Sande kommune eit best mogleg tenestetilbod. Det skal styrast etter ein rullerande investeringshorisont på 5 år og eit årleg avkastningsmål på norsk 3 års statsobligasjon + 1,5 % - poeng overtid.

8.2 Overordna investeringsrammer

8.2.1 Generelt

For å kunne oppfylle formålet for forvaltninga av langsiktige finansielle aktiva skal midlane alltid forvaltast etter disse kriteria:

- tryggleik for midlane
- risikospreiing
- likviditet
- avkastning

Risikospreiing reduserer den finansielle risikoen. Risikospreiing får ein ved å fordele midlane på ulike produkt og verdipapir innanfor fleire aktivaklassar og risikoklasser.

8.2.2 Likviditetsmål

Investeringane skal skje i verdipapir med rimeleg god omsetning og andre papir med tilsvarande god likviditet.

8.3 Produktspekter

Følgjande instrument er tilgjengelege for inkludering i Sande kommune si forvaltningsportefølje:

- bankinnskott
- sertifikat
- likviditetsfond
- obligasjonar
- obligasjonsfond
- ansvarlege lån
- fondsobligasjonar
- annan hybridkapital (ein mellomting mellom ein obligasjon og ein aksje)
- aksjefond

Produkt som ikkje er nemnt i denne oppstillinga, kan ikkje nyttast i forvaltningsporteføljen.

8.4 Risikorammer

8.4.1 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er faren for at plasseringar ikkje kan gjerast disponible for kommunen på kort tid, utan at det oppstår vesentlege verdifall på plasseringane i samband med realisasjon. Likviditetsrisikoen vert styrt mellom anna gjennom storleiken på statspapir i porteføljen. Statssertifikat og statsobligasjonar er dei verdipapira som er mest likvide i den norske marknaden og kor det til ei kvar tid vert kvotert kursar i marknaden med lågast differanse mellom kjøps- og salskurs.

8.4.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert ved faren for at ein motpart i ei kontrakt ikkje innfrir sine plikter. Eit døme her kan vere at ein utstedar av ein obligasjon ikkje betalar tilbake heile eller delar av lånet ved forfall (inkludert renter). Kredittrisiko vert styrt gjennom å klassifisere kredittrisiko i risikoklassar og ved å etablere avgrensingar for plassering i risikoklasse og debitor med utgangspunkt i det krav som er sett til kredittrisiko.

8.4.3 Risikoklasser

Kredittrisiko skal klassifiserast i risikoklasser som vist nedanfor. Denne oppstillinga i risikoklasser tek føre seg dei mest vanlege produkta i marknaden. Kommunen må likevel halde seg innafor bruk av dei produkt som dette reglementet tillet i kap. 8.3 og dei rammene som kjem fram elles i dette reglementet.

Risikoklasse 1 Pengemarknadsfond med lav risiko og pengemarknadsfond
Kredittrisiko kategori: 1 og 2

Risikoklasse 2 Obligasjonsfond (0, 125, 1, 3 og 5)
Kredittrisiko kategori: 1, 2 og 3

Risikoklasse 3 Øvrige norske obligasjonsfond og internasjonale obligasjonsfond.
Kredittrisiko: Min: rating på obligasjon BBB-eller ein tilsvarande vurdering av eit
anerkjent norsk forvaltningsselskap.
Internasjonale obligasjonsfond skal valutasikrast (min. 95 %)

Risikoklasse 4 Andre rentefond.
Investeringar i klasse 4 skal være valutasikra mot NOK (min. 80 %). Fond som inneheld
meir enn 10 % høgrentepapir kategoriserast her.
Gjennomsnittleg kredittrating eller tilsvarande vurdering av eit anerkjend norsk forvaltningsselskap skal være min. BBB.

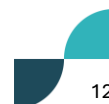
Risikoklasse 5 Aksjefond.
Forvaltninga skal i hovudsak baserast på breide norske og internasjonale aksjefond.

8.4.4 Avgrensing av plasseringar – aktivafordeling

Ei fordeling av investeringane over fleire ulike aktivaklassar reduserer porteføljen sin totale risiko. Ein fordeling mellom norske og internasjonale finansmarknader vil også redusere porteføljen sin finansielle risiko. Kommunen skal normalt ha ei fordeling av langsiktige finansielle aktiva basert på ein nøytral posisjon og med minimum- og maksimumsrammer for taktisk aktiva allokering. Investeringane skal målast mot relevante referanseindeksar.

Aktivaklasse/Risikoklasse	Nøytral andel	Min. andel	Maks. andel	Referanseindeks
Likviditetsfond (kl. 1)	25 %	10 %	85 %	NOGOVD3M
Obligasjonsfond (kl. 2-3)	40 %	10 %	85 %	NORM123D3
Andre rentefond (kl. 4)	5 %	0 %	20 %	NORM123D3 + 2%-poeng
Norske aksjefond (kl. 5)	10 %	3 %	15 %	OSEFX
Internasjonale aksjefond (kl. 5)	20 %	5 %	30 %	MSCI All Countries

Samla andel risikoklasse 4 og 5 skal ikkje utgjere over 40%.

Porteføljens rentedurasjon skal være mellom 0 og 4 år og ingen enkeltinvesteringar skal ha en rentedurasjon > 6 år.

Det skal anvendast veldiversifiserte fond med god og lang historikk frå anerkjente fondsforvaltarar med konsesjon til å utøve fondsforvaltning i Norge.

Det skal ikkje vere avgrensingar på uttak i fonda og likviditeten skal være god.

Kommunen kan ikkje eige meir enn 10% av eit fonds forvaltningskapital på investeringstidspunktet.

8.5 Valutarisiko

Minimum 80 % av investeringar i utanlandske obligasjonar/obligasjonsfond skal vere valutasikra i NOK. Investeringar i utanlandske aksjefond kan valutasikrast i NOK.

8.6 Avkastningsrisiko og benchmarks

Avkastningsrisiko er definert som risiko for verdiendring på egedelar som følgje av endringar i marknadsforhold – slik som endring i aksjekursar, rentenivå og endring i volatiliteten (svingingar over tid) i desse marknadane. Avkastningsrisikoen for aksjar gjennom storleiken som vert sett for maksimalramme for denne risikoklassa.

Ved sidan av den absolutte risiko (risikoen for å ikkje nå oppsett avkastningsmål) har kommunen også ein relativ risiko som er risikoen for å ikkje oppnå avkastninga til ei samanlikningsportefølje (benchmarkportefølje).

Benchmark* (referanseindeks) for langsiktige finansielle aktiva:

	NOGOVD3M (NBP Norwegian Government Duration 0.25 Index)
• Bank/likviditet/sertifikat	NOK)
• Obligasjonar	NORM123D3 (Norwegian Bond Pricing Index – durasjon 3 år)
• Aksjefond	30 % Oslo Børs Fondindeks (OSEFX) 70 % Morgan Stanley World Index (MSCI)

Ved benchmarksamanlikningar skal den faktiske porteføljen og avkastninga av den målast mot «normalportefølja» og «avkastninga» av den i same periode.

* Andre indeksar som har tilnærma same eigenskapar kan også nyttast.

8.7 Etske retningslinjer

Dei etiske retningslinjene skal byggje på FNs Global Compact² sine 10 prinsipp:

Menneskerettar:

1. Sikre at selskapet ikkje medverkar til brot mot menneskerettane.
2. Støtte internasjonalt anerkjende menneskerettar innafor dei område bedrifta opererer i.

² <https://fn.no/om-fn/fns-organisasjoner-fond-og-programmer/un-global-compact>

Arbeidstakarrettar:

3. Anerkjene foreiningsfridomen og retten til å føre kollektive forhandlingar.
4. Avskaffe alle former for tvangsarbeid.
5. Fjerne bruken av barnarbeid.
6. Avskaffe diskriminering i sysselsetting og yrke.

Miljø:

7. Støtte ”føre var”-prinsippet i miljø- spørsmål.
8. Ta initiativ til å fremme miljøansvar.
9. Oppfordre til utvikling og spreing av miljøvenleg teknologi.

Korrupsjon:

10. Bekjempe all form for korrupsjon, inklusive utpressing og bestikkelsar. Desse retningslinene fører mellom anna til at selskap som produserer særleg inhumane våpen skal utelukkast frå porteføljen. Vidare skal selskap utelukkast dersom det er ein uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringar medverkar til:

- Grove eller systematiske krenkingar av menneskerettar, som for eksempel drap, tortur, frihetsfråøving, tvangsarbeid og utnytting av born.
- Alvorleg krenking av individ sine rettar i krig eller konfliktsituasjonar, alvorleg miljøskade, grov korrupsjon og andre særleg grove brot på grunnleggjande etiske normer.

Dersom kommunen blir gjort merksam på at det hos ein forvaltar er plasseringar i selskap med ein uakseptabel etisk profil, skal dette takast opp til diskusjon med forvaltaren med sikte på at nemnte plasseringar vert endra, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvaltaren.

8.8 Rapportering

Kommunedirektøren skal i samband med tertialrapportering per 30. april og 31. august leggje fram rapportar for kommunestyret som viser status for gjeldsforvaltninga og plassering av aktiva. I tillegg skal kommunedirektøren så snart som råd etter at året er omme, leggje fram ein rapport for kommunestyret som viser utviklinga gjennom året og statusen ved utgangen av året.

Rapporten skal ta utgangspunkt i tabellen i punkt 8.4.4 og som eit minimum angi følgjande:

- Fordeling på dei ulike aktivaklassane i kroner (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla langsiktige finansielle aktiva.
- Avkastning hittil i år samanlikna med referanseindeks per aktivaklasse og samla sett.
- Kommenterar knytt til den faktiske aktivafordelinga, endringar i risikoeksponering, vesentlege marknadsendringar, avkastning i forhold til marknaden og målt mot kommunestyrets budsjetterte avkastning.

- Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.
- Kontroll av at disponeringane er gjort i samsvar med gjeldande etiske retningslinjer

8.9 Stresstest

I tillegg skal plasseringa av kommunens langsiktige finansielle aktiva ved kvart års rapportering stresstestast med følgjande parameter:

- + 2 % parallelt skift i rentekurva
- – 20 % verdiendring på utanlandske aksjar
- – 30 % verdiendring på norske aksjar

Samla verdifall på langsiktige finansielle aktiva skal oppgjevast, og kommunedirektøren skal kommentere kva evne kommunen har til å bere det potensielle tapet. Dersom vurderinga frå kommunedirektøren er at det potensielle tapet er for stort i forhold til den risikoberande evna til kommunen, skal kommunedirektøren leggje fram forslag til endringar i reglementet og samansetjing av den risikoberande porteføljen.

8.10 Disponering av avkastning

Forvaltninga av kapitalen vil vere utsett for svingingar innanfor året og i åra som kjem. Det bør difor vere støtte i disposisjonsfondet slik at dette kan dekke år med fall i finansmarknadane. Ein bør ha eit bufferfond på minimum 5% av kapitalens verdi – anbefalt 7%.

Då kapitalen har ein langsiktig horisont er det sentralt å oppretthalde kjøpekrafta til kapitalen. 2 % av avkastning bør årleg avsettast til å kompensere for inflasjon (Norges Banks mål for inflasjon). Eventuell årleg avkastning utover dette, kan om minimumsmålet i 1. avsnitt er oppfylt, overførast til kommunens driftsbudsjett. Kommunedirektør får fullmakt til å ivareta dette.

9. RUTINAR KRING OPPFØLGING AV FINANSREGLEMENT OG AVVIKSHANDTERING

Det skal etablerast administrative rutinar som syt for at finansforvaltninga er gjenstand for trygg kontroll og at utøvinga skjer i tråd med finansreglementet, gjeldande lover og forskrift om kommunars og fylkeskommunars finansforvaltning.

Rapporteringa av kommunens faktiske posisjonar (opp mot reglement og fullmaktar) vert gjort i samband med den ordinære rapporteringa (tertialrapportar og årsrapport).

9.1 Avvikshandtering

Oppståtte avvik skal fortløpande rapporterast saman med den ordinære rapporteringa. Rapporteringa skal innehalde årsak til at avviket oppstod og økonomiske konsekvensar. Ved bruk av ekstern forvaltar er denne pliktig til å rapportere umiddelbart om slike avvik oppstår. Formannskapet avgjer korleis ein skal lukke avviket.

10. KVALITETSSIKRING

Finansforskrifta krev at kommunestyret skal la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legg rammer for ei finansforvaltning som er i samsvar med kommunelova sine reglar og reglane i finansforskrifta. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinar for vurdering og handtering av finansiell risiko, og rutinar for å avdekke avvik frå finansreglementet. Kommunedirektøren har ansvar for at slike eksterne vurderingar vert innhenta.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne stad ved kvar endring av reglementet, og før kommunestyret vedtek nytt, endra finansreglement.

Vedlegg: Definisjonar og uttrykk

Aksje

Eigardel i aksjeselskap.

Aksjeeigarane er ikkje personleg ansvarleg for selskapet sine plikter. Alle aksjar (av samme klasse) gir lik rett i selskapet. Gjennom generalforsamlinga utøver aksjeeigarane den øvste mynde i aksjeselskapet. Sjå også grunnfondsbevis.

Aksjeforvaltning

Styring og oppfølging av ei portefølje av aksjar (eller andre eigenkapitalinstrument).

Aktivklassar

Ulike former for verdipapir, som til dømes aksjar og obligasjonar.

Basispunkt

Eit basispunkt er eit hundredels prosentpoeng. Denne måleininga vert mest brukt til å syne kostnader og ulikskapar i avkastninga i kapitalforvaltning.

BBB

BBB er eit nivå når ein tek kredittvurdering. BBB er middels klasse låntakarar, som er tilfredsstillande i øyeblikket.

Benchmark

Samanlikningsgrunnlag. I rentemarknadenyttar ein ofte renta på statspapir som benchmark, mens leiande aksjeindeksar vert nytta som benchmark i aksjemarknaden.

BIS

BIS = Bank Of International Settlement. BIS klassifiserar risiko gjennom vektor frå 0 til 100 der 0 er lavaste risiko og 100 er høgste risiko.

D-lånsrenten

Rente på "lån som går over natta" i Norges Bank.

Deflasjon

Vedvarande fall i det generelle prisnivået (sjå inflasjon).

Derivat

Ein finansiell kontrakt der verdien er avhengig av verdien til ein underliggjande variabel på eit framtidig tidspunkt. Priser på finansielle aktiva, råvarer osv.

Vert ofte nytta som underliggjande variabel. Opsjonar og terminkontrakter er dømer på derivat.

Durasjon

Durasjonen til ein fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tek før alle kontantstraumar (rentekupongar og hovudstol) forfall til betaling.

Durasjonen (eigentleg modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for kor følsom verdien av obligasjonen er for endringar i rentenivået, og fortel kor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom marknadsrenta stig med eitt prosentpoeng. Lang durasjon tyder at obligasjonsverdien er veldig følsom for renteendringar.

Effektiv rente

Avkastninga (gjort om til årleg rente) ein vil oppnå ved å investere i eit rentepapir til dagens kurs og sitje på det til forfall. Vert også kalla yield.

Eigenkapitalinstrumenter

Aktivaklasse som i hovudsak omfattar(fysiske) aksjar, aksjefuturekontrakter og opsjonar knytt til aksjeverdiar.

Emisjon

Innhenting av kapital ved å skrive ut verdipapir. Ved ein aksjeemisjon blir det utstedande aksjeselskapet tilført ny eigenkapital, medan ved utsteding av obligasjons- og sertifikatlån blir utstedar tilført ny framandkapital.

ESB

[Den europeiske sentralbanken](#), lokalisert i Frankfurt, som frå 1. januar 1999 har hatt ansvaret for å utforme og gjennomføre pengepolitikk, en innanfor den monetære unionen i EU.

Fastrenteobligasjon

Obligasjon som gir same nominelle rente i hele løpetida.

Finansieringsforetak

Samlebegrep for finansieringsselskap og kredittforetak.

Finansieringsselskap

Selskap som har konsesjon til å drive finansieringsverksemd, men ikkje er bank, forsikringsselskap eller låneformidlingsforetak. I motsetnad til kredittforetak er finansieringsselskap ikkje obligasjonsutstedande.

Finansinstitusjoner

Selskap, foretak eller annen institusjon som driv finansieringsverksemd, med unntak av offentlege kredittinstitusjonar og fond, verdipapirfond, verdipapirforetak m.m. Finansinstitusjon vert brukt som samlebegrep for banker, finansieringsforetak og forsikringsselskap.

Finanstilsynet

[Finanstilsynet](#) fører tilsyn med finansinstitusjonar, institusjonane i verdipapirmarknaden, pensjonskasser, revisorar, rekneskapsførarar, eigedomsmeklarar og inkassoselskap.

F-innskot

Bankane sine innskot i Norges Bank til fast rente og løpetid.

Float

Floatperiode: Perioden frå det tidspunkt betalar sin konto vert belasta ein sum til det tidspunktet mottakar sin konto vert godskriven den same summen. Floatinntekt: Avkastninga den betalingsformidlande institusjon har av floatsummen i floatperioda.

F-lån

Bankane sine lån i Norges Bank til fast rente og løpetid.

Foliorenta

Renta bankane får på sine innskott frå ein dag til den neste i Norges Bank. Foliorenta er det viktigaste verkemiddelet i pengepolitikken.

Forvaltningskapital

Den samla verdien av midlane ein finansinstitusjon har til forvaltning. Forvaltningskapitalen tilsvarar balansesummen. Forkortinga GFK vert nytt for gjennomsnittleg forvaltningskapital.

FRA-rente

Forward Rate Agreement. Framtidig renteavtale. Avtale mellom to partar om å låse fast rentesatsen på eit framtidig innlån eller utlån for ei gitt periode.

Gjenkjøpsavtale

Sal av verdipapir der ein samstundes gjer ei avtale om å kjøpe papira attende på eit seinare tidspunkt til ein avtalt pris.

Grunnfondsbevis

Eit verdipapir som liknar på ein aksje, men som skil seg frå ein aksje med omsyn til eigarrett til selskapsformua og påverknad i selskapet sine organ. Grunnfondsbevis kan skrivast ut av sparebankar, kredittforeiningar og gjensidige forsikringsselskap for å trekke til seg ny kapital.

IMM-dagar

Vanleg brukte forfallsdagar for standardiserte pengemarknadsprodukt (forkortinga står for International Money Market).

Implisitt volatilitet

Forventa framtidig volatilitet utleda frå opsjonsprisar. Indeks Ein veia sum av økonomiske/finansielle storleikar. Indekser som vert brukt til å seie noko om utviklinga over tid. Konsumprisindeksar og aksjeindeksar er dømer på indeksar som ofte vert nytta.

Inflasjon

Vedvarande vekst i det generelle prisnivået. Inflasjonen måle ein vanlegvis ved veksten i konsumprisindeksen (KPI).

Intervensjonar

Norges Banks kjøp og sal av utanlandsk valuta med sikte på å påverke valutakursen.

Kapitaldekning

Eit forholdstal som seier noko om soliditeten til finansinstitusjonar og verdipapirføretak. Det er spesielle regler for korleis kapitaldekninga skal bereknast. Sjå [Finanstilsynet sine internettsider om kapitaldekning](#).

Konkurranssekursindeksen (KKI)

Indeks som syner verdien av norske kroner målt mot eit veid gjennomsnitt av valutaene til 25 av Norge sine viktigaste handelspartnarar. Stigande indeksverdi tyder ein svakare kronkurs.

Korrelasjon

Korrelasjonen mellom to variable skildrar grada av samvariasjon. Dersom korrelasjonen er lik 1 vil dei 2 variablane alltid gå i same takt. Dersom det er null korrelasjon, vil dei alltid gå heilt uavhengig av kvarandre.

KPI

Konsumprisindeks. Indeks som måler veksten i konsumprisen (sjå inflasjon).

KPI-JAE

Eit mål på veksten i konsumprisane justert for avgiftsendringar og utan energivarer. KPI-JAE er eit mål på den underliggjande prisveksten.

Kredittføretak

Føretak som i hovudsak finansierer si utlånsverksemd ved å utstede obligasjonar.

Kredittindikatorane (K2, K3)

Månadlege indikatorar for kreditt til publikum (kommuneforvaltning, ikkje-finansielle føretak og hushaldningar). Dei viktigaste indikatorane omfattar hhv publikum si bruttogjeld til innanlandske kreditorar (K2) og til alle kreditorar, dvs. inkludert utlandet, (K3).

Kredittinstitusjon

Føretak som mottek innskot eller andre tilbakebetalingspliktige midlar og yter lån for eiga rekning.

Kredittrisiko

Risiko for at motpart ikkje oppfyller sine plikter i høve til avtale. I eit låneforhold består kredittrisikoen i at låntakar ikkje oppfyller låneavtalen.

Likviditetspremie

Ulike verdipapir er meir eller mindre lett omsettelege. Til dømes vert det i dei fleste land omsett statsobligasjonar for store summar kvar dag, mens det for enkelte obligasjonar utsteda av private selskap kan vere vanskeleg å finne ein kjøper eller seljar om ein ynskjer å utføre ein handel. Papir som det er vanskeleg å få solgt har gjerne litt høgare avkastning på grunn av det. Denne meiravkastninga kallar ein likviditetspremie.

Likviditetsrisiko (for finansinstitusjonar)

Risiko for økte kostnader som følgje av at ein motpart ikkje gjer opp sin forpliktelse til rett tid. Risikoen skuldast først og fremst at finansinstitusjonane, og spesielt bankane, i stor grad finansierer ein forholdsvis langsiktig utlånsportefølje med kortsiktige innskott eller innlån av midlar.

Likviditetsrisiko (i finansielle marknader)

Risikoen for å oppnå ein dårleg pris i ein finansiell marknad fordi talet aktuelle kjøparar/seljarar i marknaden er lite.

M2

Pengehaldande sektors (publikum og andre finansielle føretak enn bankar og statlege låneinstitutt) behaldning av sedlar og mynt, ubundne bankinnskott og banksertifikat. M2 vert omtalt som det breie pengemengdsomgrepet. Sjå også pengemengda.

Marknadskapitaliseringsveker

Marknadskapitaliseringsveker er veker som svarer til den del kvart aktivum eller aktivaklasse eller land/region har av total marknadsverdi innan eit definert univers. Petroleumsfondet brukar slike veker til å bestemme kor stor del kvart lands aksjeindeks skal ha i totalindeksen for ein region.

Marknadsrisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert marknadsverdi som følgje av prisfluktuasjonar i finansielle marknader.

Meiravkastning, mindreavkastning

Sjå differanseavkastning.

Nominell rente

Pålydande rente på ein finansiell fordring. Sjå også realrente.

Nullkupongobligasjon

Ein obligasjon utan rentebetalingar. Nullkupongobligasjonar vert lagt ut til underkurs, dvs. til ein kurs lavare enn pålydande verdi, og vert løyst inn til pålydande verdi ved forfall.

Obligasjon

Standardisert omsetteleg lån med opprinneleg løpetid på minst eit år. Vilkåra ved eia obligasjonslån, slik som løpetid, rente, renteutbetalingsdatoar og eventuelle rentereguleringsvilkår, vert avtalt ved utsteding av lånet.

Operasjonell risiko

Risiko knytta til faren for forstyrrelsar og avbrot av driftsmessig art, til dømes brot på prosedyrar, feil i IT-system eller maskinvarer, regelbrot, bedrageri, brann og terrorangrep.

Oppgjørsrisiko

Risiko for tap og likviditetsproblem i samband med avreknings- og oppgjersfunksjonane. Oppgjersrisiko omfattar kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Ved betalingsformidling blir transaksjonar generert av kundar og de resulterande eksponeringane vil ikkje vere resultat av eksplisitte kredittvurderingar. Dette set risikoen som oppstår i betalingsystemet i ei særstilling.

Opsjon

Ein skil mellom to typer opsjonar, kjøpsopsjonar og salsopsjonar. Ein kjøpsopsjon (salsopsjon) er ein rett, men ikkje plikt til å kjøpe (selje) eit underliggjande aktivum til ein på førehand avtalt pris. Mogelege underliggjande aktiva er aksjar, valuta m.m.

Pengemengda

Pengehaldande sektor si beholdning av sedlar og mynt, bankinnskott og andre finansielle instrument som inngår i ulike pengemengdsomgrep (sjå også M2). Pengehaldande sektor består av publikum (kommuneforvaltninga, ikkje-finansielle føretak og hushaldningar) samt andre finansielle føretak enn banker og statlege låneinstitutt. (Merk at det gjeld andre definisjonar for basispengemengda).

Pengeoppgjøret

Pengedelen av verdipapiroppgjøret.

Pengepolitikk

Styresmaktene si styring av renter og likviditet i marknaden for norske kroner. Det viktigaste virkemiddelet i pengepolitikken er renta på bankane sine innskott i Norges Bank (foliorenta).

Portefølje

Vert brukt om samla mengde av dei verdipapir som eit fond blir investert i. Petroleumsfondet si portefølje består blant anna av aksjar, aksjefuturekontrakter, obligasjonar, pengemarknadsplassingar, rentefuturekontrakter og valutaterminkontrakter.

Realrente

Realrenta er nominell rente korrigert for prisstigning (inflasjon).

Referanseportefølje

Ei referanseportefølje er ei tenkt portefølje med ei bestemt samansetjing av verdipapir (obligasjonsindeks eller aksjeindeks) som ein forvaltar vert resultatmålt i høve til. Referanseporteføljen representerer ein nøytral investeringsstrategi.

Renteberande instrument

Finansielle kontrakter der avkastninga er knytt til ei avtalt rente av ein pålydande verdi. Eit døme her er obligasjonar.

Renteforvaltning

Styring og oppfølging av ei portefølje av renteberande instrument.

Rentemargin

Differansen mellom (ein banks) utlåns-og innskottsrente.

Rentepapir

Fellesomgrep for obligasjonar, sertifikat og statskassevekslar.

Renterisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert marknadsv verdi som følgje av fluktusjonar i renta.

Risikopremie

Den ekstra avkastninga ein investor forventar å oppnå ved ein risikabel investering i høve til ein risikofri investering. Investeringar i statlege rentepapir vert til vanleg nytta som det risikofrie samanlikningsgrunnlaget, sjølv om ingen investeringar er heilt utan risiko.

Sertifikat

Standardisert omsetteleg lån med løpetid på inntil 12 månadar (eit år). Sjå også obligasjon.

Short-sal

I mange marknader er det lov å avtale sal av verdipapir ein ikkje eig. På avtalt leveringsdato må imidlertid seljaren ha papiret, enten etter å ha kjøpt det eller vanlegare ved å ha lånt det av ein tredjepart. Short-sal kan vere lønne seg dersom ein ventar at prisen på verdipapiret skal bli redusert før ein må kjøpe det.

Spread

Vert brukt generelt om forskjellen mellom to prisar. I obligasjonsmarknaden brukar ein spread om forskjellen mellom sals- og kjøpskurs på ein obligasjon. Ved omsetning av obligasjonar tek ikkje meklaren direkte betalt for sine tenester, men stiller i staden ulike kursar for kjøp og sal.

Standardavvik

Standardavvik er eit mål som viser kor mykje verdien av ein variabel kan ventast å svinge. For ein konstant verdi vil standardavviket vere lik 0. Høgare standardavvik tyder større svingingar.

Statskasseveksel

Eit standardisert omsetteleg lån utsteda av den norske stat med løpetid under eit år og ingen rentebetalningar. Sjå også nullkuponobligasjon.

Styringsrente

Sentralbanken si sentrale rente i utøvinga av pengepolitikken. I Norge er dette foliorenta.

Støttekjøp

Ein sentralbank sitt kjøp av ein valuta for å auke prisen/kursen på valutaen (sjå intervensjonar).

Swap

Avtale mellom to partar om å bytte framtidige kontantstraumar. Til dømes kan den eine parten betale den andre flytande rente, medan den sjølv mottek fast rente.

Taktisk aktivaallokering

Å velje andre aktiva- eller marknadssamansetjingar enn i referanseporteføljen med sikte på å oppnå høgare avkastning.

Terminkontraktar

Kontraktar om kjøp eller sal av aktiva på eit framtidig tidspunkt og til ein bestemt pris. Petroleumsfondet kjøper og sel valuta på termin, for å unngå valutakursrisiko i høve til referanseporteføljen si valutasamansetjing.

Terminrenter

Terminrenter er renter som løper mellom to framtidige tidspunkt. Terminrentene kan under visse forutsetningar gi uttrykk for marknaden sine forventningar om framtidig rentenivå.

Valutakurs

Prisen på eit lands valuta målt mot andre lands valuta, til dømes norske kroner per euro.

Valutaopsjoner

Ein rett, men ikkje plikt, til å kjøpe eller selje in bestemt sum valuta til ein på førehand avtalt valutakurs.

Valutareserver

Norges Banks beholdning av finansielle aktiva i utanlandsk valuta som skal kunne nyttast i gjennomføringa av pengepolitikken. Norges Bank forvaltar i tillegg Statens Petroleumsfond på vegne av Finansdepartementet.

Valutarisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert marknadsv verdi som følgje av fluktusjonar i valutakursen.

Valutaswapmarknaden

Ein marknad der to aktørar i dag utfører eit bytte mellom to valutaer med avtale om å reversere byttehandelen på eit framtidig tidspunkt til eit bestemt kursforhold mellom dei to valutaane (valutabytteavtale).

Verdipapirfond

Eit fond som vert eigd av ein ubestemt krets av personar og der midlane i det vesentlege er investert i verdipapir.

Verdipapirforetak

Foretak som yter investeringstenester.

Volatilitet

Eit statistisk mål for svingingar i ein tidsserie.

VPS

[Verdipapirsentralen \(VPS\)](#) er ein privat, sjølveigande institusjon, oppretta ved lov om verdipapirsentral, som driv eit elektronisk rettighetsregister for aksjar, obligasjonar og andre finansielle instrument med i hovudsak norske utstedarar.

